

Ročník: 95

číslo: 46

15. listopadu 2015

Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL

Milé sestry a bratři, musím se přiznat, že na začátku přípravy tohoto čísla věnovaného specifickým službám duchovních jsem měla obavy, jak zpracování tohoto pro mě poněkud neznámého a obtížného tématu dopadne. Nicméně číslo je na světě, a když pročítám příspěvky jednotlivých kaplanů včetně jejich moudrých, profesionálních odpovědí na naše všetečné a z jejich pohledu jistě zcela laické dotazy, mám dobrý pocit, že i toto vydání snad splní vaše představy o poučném a zajímavém počtení. Třeba o tom, že při vykonávání kaplanské služby vůbec, ale vůbec nezáleží na tom, k té které církvi se hlásí ten, kdo ji využívá, o tom, že pro vojáky je zásadní „mlčenlivost kaplana“ či o tom, že nemoc je vlastně „takovou pěknou příležitostí, kdy se člověk může zastavit, popřemýšlet... V naději, že vše má smysl a řád, do kterého všechno – do nejmenších detailů, dokonale zapadá.“

Musím se také přiznat, že pro mě není nikterak jednoduché, napsat k číslu, které se vám právě dostalo do rukou, úvod. Nemám dosti slov... dosti slov obdivu a uznání pro ty z nás, kteří na svých bedrech nesou tu největší váhu naší korouhve, jdouce v prvních liniích. Ano, pro ty, jejichž posláním se stalo pomáhat našim bratřím v Kristu, na které náš Pán uložil osud těžší, než jsou zhusta sami schopni nést.

Vždyť co jiného je naším úkolem, co jiného nám může naplnit životy tak, abychom jednou, až se sečte náš čas, mohli se ohlédnout a říci: nežil jsem zbytečně? A tak mi dovozte vyjádřit úctu, úctu jejich každodenní práci, úsilí a jejich obětavosti, s níž přistupují ke všemu těžkému, co život nám všem i každému jednomu přináší. Klára Břeňová

Týdeník Církve československé husitské.
Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6.
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčíríková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Tisk: Grafotechna. Distribuce a reklamace:
A.L.L. production s. r. o., F. V. Veselého 15,
190 00 Praha 9, tel. 234 092 866,
e-mail: martina.machackova@predplatne.cz.
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy
a krácení příspěvků.
Předplatné: F. Brynych, tel.: 220 398 117,
e-mail: frantisek.brynych@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE Boha nazýváme živým

*Proto, že je Pán a Stvořitel,
který si povolával proroky a apoštoly
a který svobodně a svrchovaně
vstupuje do života člověka,
zastavuje ho na jeho dosavadní cestě
a obrací jiným směrem.*

Základy víry, čl. 107

V neděli 18. října naše náboženská obec prožila velmi radostné shromáždění při zahájení večerních bohoslužeb, které probíhají během akademického roku v kostele svatého Václava Na Zderaze. Bratr biskup doc. David Tonzar zařadil do úvodní liturgie i svátost kněžského svěcení sestry jáhenky **Martiny Viktorie Kopecké**.

Součástí svátostného obřadu je také představení kandidátky svěcení učitelem teologické fakulty. Docent Jiří Vogel z Husitské teologické fakulty UK představil kandidátku jako nadprůměrně inteligentní studentku. Studovala výborně obor Teologie I, který je určen zejména pro kandidáty kněžství. Její bakalářská práce má název *Cesta k porozumění Starému zákonu - Hermeneutika Starého zákona - teorie a praxe*. Pokračovala dále v magisterském studiu, které zakončila závěrečnou prací na téma *Dvanáctá kapitola knihy Zjevení a její působení v dějinách umění*. Dále sestra Martina Viktorie studovala psychologii na Pedagogické fakultě UK. Nyní pokračuje v doktorském studiu na Husitské teologické fakultě, kde zpracovává dizertační práci *Otázka viny a svědomí - O vlivu psycho-*

*Sestra Martina Viktorie Kopecká
při bohoslužbě na říjnové synodě*

logie na teologii. Proto ji bratr docent doporučil k udělení svátosti kněžství. Dále jsme se dověděli, že sestra pracovala původně v profánním zaměstnání. Pocičila však povolání k duchovenskému poslání. Víme, že **Bůh vstupuje do života člověka, zastavuje ho na jeho dosavadní cestě a obrací jiným směrem**. Přejeme sestře Martině Viktorii, aby na této cestě vytrvala, nedala se z ní ničím odvést – v důvěře, že náš Pán přemohl svět. Od novokněžky jsme poté přijali svátost večere Páně a všichni přítomní věděli, že je Kristus prostřed nás.

Petr Hladík

*Koncert pěveckého sboru Harmonie pod vedením Jiřího Kůrky k výročí vzniku
Československa 24. října v kostele v Lounech.*

Radost ve Slaném

V neděli 18. října jsme se z našeho kladenského sboru vypravili na odpolední bohoslužbu ve Slaném, abychom společně se slánským sborem oslavili 80. narozeniny našeho dlouholetého br. faráře Stanislava Jurka. Po bohoslužbě, kterou sloužil br. biskup Tonzar, došlo na gratulace, vzájemné sdílení, co všechno jsme společně zažili. K dobré náladě přispělo i bohaté pohoštění.

Než jsem začala psát tento příspěvek, ptala jsem se v modlitbě, co by bylo třeba zdůraznit. V mysli mi zazněla píseň „*Osvobod' nás pravdou*“. A uvědomila jsem si, že opravdu bratr Standa po celou dobu, co ho znám, stál v Boží pravdě, Boží pravdu hlásal, držel se jí, hledal ji, kázal ji, a právě tím nás strhnul, abychom ji také hledali a drželi se jí. Možná je to symbolické, že právě v roce, kdy si připomínáme dílo M. J. Husa, může se i Standa ohlédnout za dílem svého života a s radostí vidět, že jeho služba přinesla ovoce. Mohl vidět oba dva sbory, kladenský i slánský, které právě Boží pravdou

osvobodil a oživil. Asi také proto řekl, že z darů má největší radost z Husovy pamětní medaile, kterou mu dal bratr biskup. V gratulaci našeho sboru stál Žalm 37, 4 *Hledej blaho v Hospodinu, dá ti vše, oč požádá tvé srdce.*

Děkuji Pánu, že jsem mohla být účastna Stanova hledání a nalézání, děkuji, že ho teď mohu vidět šťastného a radostného, a přeji mu mnoho let požehnaného života.

Jarmila Chytilová

Úcta ke stáří

Radujeme se z proběhlého druhého semináře „nejen“ pro seniory a „nejen“ o seniorech „**ÚCTA KE STÁŘÍ**“. Přednášky se konaly v půli října, i tentokrát v prostorách NO Hradec Králové. Při úvodní pobožnosti oslovila ses. farářka Jana Wienerová svým slovem ze života srdce každého z nás. Paní doktorka A. Jarkovská z Jaroměře přednesla téma „*Demence nebo deprese*“. Zkušenosti z celoživotní praxe obvodní lékařky a láska ke svěřeným pacientům byla znát z každého slova. Citli-

vou oblast psychiky stárnoucího člověka je možné pozitivně ovlivnit, ale pouze v případě, že člověk sám chce a souhlasí. Deprese není lenost, ale vážná a podceňovaná diagnóza. Druhé téma „*Dříve vyslovené přání pacienta*“ nám z Ústavu etiky 3. lékařské fakulty UK v Praze přivezl a srozumitelně a živě přednesl dr. Jaromír Matějka. Jak o sobě rozhodnout, když už se rozhodnout jako pacient nemohu? Závěr života někdy přináší období, kdy už nejsme jako pacienti schopni rozhodovat o léčbě, nebo vůbec o tom, co se s námi má dít. Jak můžeme dát našemu okolí, ro-

dině, zdravotníkům vědět, co si pro takové období jako pacient přeji nebo nepřeji? Jak odmítnout to, co nechci, nebo chci v takové situaci? Na všechny tyto otázky nám pan doktor nabídnul odpověď. Bohatá diskuse k přednáškovým blokům byla znamením zájmu ze strany posluchačů i srozumitelnosti obou lékařských kapacit. Děkuje se za teplé zázemí na královéhradecké faře, podporu a pomoc diecézního úřadu a těšíme se na další duchem i odbornými znalostmi naplněný seminář „nejen“ pro seniory a „nejen“ o seniorech. Na jaře 2016 na viděnou. **Anna Holínská**

Slavnostní bohoslužba k výročí vzniku Československa

„To vám přikazuji, abyste jeden druhého milovali.“ Jan 15,17

Tato velebná slova Pána Ježíše nám zněla při bohoslužbě 28. října ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové. Je už letitou tradicí pro toto místo, že je spjaté se slavnostní bohoslužbou, při níž je připomínáno výročí vzniku Československa. Celocírkevní bohoslužba ve městě s hrdým přívzkem „Salón republiky“ byla chvílí vděčnosti za svobodu, která je i pro nás znamením lidské touhy po svobodě, jak br. profesor Zdeněk Kučera shrnul ve svém kázání. Živé slovo bratra profesora neslo v sobě povzbuzení i poselství k napřímení v budování vztahu k lidem, společnosti a k Bohu Otcí. V modlitbách a prosbách o požehnání jsme mysleli na naše rodiny, církve, vlast i zem a s velkou chutí i dojetím jsme také zazpívali celou československou hymnu.

Rádi jsme se po bohoslužbě setkali v prostorách náboženské obce i diecéze a po duchovním občerstvení zakusili občerstvení těla a možnost k vzájemným rozhovorům. Mezi hosty jsme přivítali výpravu z náboženské obce v Blansku a další sestry a bratry z mnoha míst, kteří svým životem slouží v církvi jako duchovní i jako „laici“. Příští rok se sejdeme, dá-li Pán, jistě znovu. Československo vzniklo z touhy po svobodě a s ideálem humanity, v němž platilo Masarykovo nadčasové heslo: „Ježíš, ne Caesar.“ Pán Ježíš nás učí lásce ve světě strachu a nenávisti, tomu světu nemáme patřit, kež mnohem víc patříme Kristu.

Pavel Pechanec, biskup královéhradecký

NAD PÍSMEM

Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen

Mk 13,1-13

„A když vycházel z chrámu, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Pohled, Mistře, jaké to kameny a jaké stavby!“ Ježíš mu řekl: „Obdivuj se ty velké stavby? Nezůstane z nich kámen na kameni, všechno bude rozmetáno. ...“

Budou vás všichni nenávidět pro mé jméno; ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen.“

Mk 13,1; 13,13

Ježíšovi učedníci stojí v úžasu před mohutnou stavbou chrámu v Jeruzalémě. Proto je pro ně nepředstavitelné to, co Ježíš o této stavbě říká. O 40 let později se uskutečnilo to, co Ježíš předpověděl: „Nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno.“ Není divu, že učedníci při těchto slovech pomysleli na dobu, „kdy se začne všechno schylovat ke konci.“ Ježíš však neodpoví přímo. Svou odpovědí zmiňuje širší souvislosti.

To první, čemu se musí jeho učedníci (a tedy i my) naučit, je především toto: Pro poslední věci tohoto světa neexistuje termínový kalendář. Bůh sám určí tu hodinu. Současně žijeme na odvolání. První křesťané to prožívali velmi živě, ba zřetelně. Od té doby však uplynula téměř dvě tisíciletí. Vědomí, že žijeme v čase, v němž se dějiny na této planetě chýlí ke konci, v mnohých lidech (a i u mnohých křesťanů) zesláblo a podle toho vypadá i způsob jejich života. Právě proto máme důvod naslouchat pozorně Ježíšovým varováním před nebezpečím dlouhého čekání. Při něm můžeme snadno ztratit trpělivost a pokoušet se v blouznivé horlivosti určit Pánu Bohu, kdy má dějiny tohoto světa ukončit. Lidé, kteří se pokoušeli poslední den předpovědět, v dějinách křesťanské církve nikdy nechyběli.

Stejně velké nebezpečí, ba možná ještě větší, spočívá v tom, že ztratíme naději a že od Pána Boha už nic neočekáváme. Ježíš však od nás, od svých učedníků, očekává tichou a trpělivou vytrvalost. Nezapomněl na nás a svá zaslíbení nám daná naplní. Konec, o němž Ježíš mluví, je současně novým začátkem. Slíbil, že přijde znovu, aby nastolil Boží vládu v plnosti. I když celá řada výpovědí této kapitoly je pro nás málo srozumitelná, přesto by nám právě 13. verš této kapitoly měl ukázat, na čem v našem životě skutečně záleží: Ať už nás v našem životě anebo v hodině naší smrti potká cokoliv, rozhodující je, abychom při tom všem nezapomněli, že Pán Bůh o nás ví a že jsme zahrnuti do jeho péče a že nás nepřestává mít rád jako své děti. Je pravda, že všichni jdeme vstříci konci svého života, ale tento konec je současně počátkem vlády Pána Ježíše, který prošel branou smrti do věčného života. To však neznamená, že bychom měli hledět upřeně jen a jedině k tomu budoucímu, o němž nevíme dne ani hodiny. Je nám uloženo konat vše, co přináší současný všední den, „tato hodina“. Právě proto, že jsme si vědomi Boží péče o nás, jsme svobodní, máme volné ruce pro úkoly dneška. Nemusíme se děsit kvůli ničemu, co se dnes ve světě děje, co skrývá budoucnost, co nás

DVACÁTÁ PÁTÁ NEDĚLE PO SV. DUCHU

Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství, uděl nám svou spásu! Vyslechnu, co promluví Bůh Hospodin, zajiště vyhlásí pokoj pro svůj lid. ŽALM 85,8-9

První čtení: Daniel 12,1-3

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

2. Abychom za naše vykoupění vděční byli a ke spáse bližních pracovali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom znamení času rozeznávali a duchovně bdělými zůstávali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, tys počátkem i dovršením naší spásy. Pomoz nám vytrvale důvěřovat, že tvé království přijde a tvá vůle se naplní! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení (varianta I): Židům 10,11-14.19-25

Druhé čtení (varianta II): Židům 10,31-39

Evangelium: Marek 13,1-11

Verš k obětování: Žalm 73,28

Verš k požehnání: Zjevení 2,11

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, žes nám ze své milosti daroval účast na těle a krvi Kristově. Dej, ať všichni, které jsi pozval ke svaté večeři, získají podíl na jeho královském kněžství a vydávají svědectví o jeho světle! Našemu Pánu Ježíši Kristu buď sláva navěky. Amen.

Vhodné písně: 300, 34, 59, 63, 70, 153, 167, 180, 310

čeká. Otázky: Kde jsem se tu vzal, kam spěje můj život a proč vlastně žijeme na této planetě, jsou pro nás už zodpovězeny, i když někdy stojíme bezradně před lidským utrpením a před skutečností smrti, která následuje. „Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný.“ On slibuje: „Jsem živ, i vy budete živi!“

Na jedné slunečních hodinách jsem si kdysi přečetl větu, která mne provází celým životem. Stálo tam: „Utere praesentis, memor ultimae.“ (Využij přítomnou (hodinu), pamatuj na tu poslední.) A vytrváš-li v tom až do konce, budeš zachráněn!

Josef Špak

Pane, děkujeme ti, že jsi nám daroval dnešní den.

Pomoz nám, abychom i dnes mysleli na to, že to může být poslední den našeho života.

Dovol nám učinit to, co jsme ti dlužni, a pomoz nám, abychom nikdy nezapomněli,

že náš čas se chýlí ke konci, tvá věčnost však přichází. Amen.

Duchovenská služba ve zvláštních oblastech a její znaky

Duchovní, konající pastorační službu v náboženské obci, se jí mohou věnovat v její šíři a rozmanitosti. Setkávají se s lidmi nejrůznějšího věku v pestrosti jejich zaměstnání, prostředí i prožívaných životních situací. V případě vyslání duchovního do specifické služby jde o zaměření jen na jednu zvláštní skupinu a oblast. Duchovní se tak pohybuje v jednom specifickém prostředí, ať již vojenském, vězeňském, nemocničním nebo jiném, které se řídí svými vlastními pravidly. To, že církve mohou vysílat své duchovní do tohoto prostředí, je zvláštní výsadou danou zákonem, umožněnou tzv. druhou registrací.

Farář nebo další duchovní působící v náboženských obcích je obklopen jejími členy, kteří jsou věřící lidé. Pro ně koná především svoji službu kazatelskou, svátostnou a pastorační. Jeho úkolem je také rozvíjet misijní činnost a věnovat se evangelizaci a vyučování, a tak získávat nové členy husitské církve.

Zatímco duchovní vysílaný do zvláštní oblasti, ať již jako vojenský kaplan, vězeňský nebo nemocniční kaplan, přichází naopak mezi lidi z větší části nevěřící. Jeho úkolem není získávat přímo pro Krista a konat misii a evangelizaci v armádě, věznicích a nemocnicích. Spíše **jde o naslouchání druhým, o vytváření vztahů důvěry a o nabídku pomoci všem v jejich náročných a krizových životních situacích, bez ohledu na to, zda se považují za věřící nebo nevěřící.**

To je funkce vojenského kaplana, který je nablízku vojákům vysílaným i do nebezpečných míst zahraničních misí v ohrožení života. To je úkolem vězeňského kaplana, který naslouchá lidem, kteří se provinili proti zákonu, dopustili se trestného činu a ocitli se v izolovaném prostředí zcela vzdáleni běžnému životu. To je role i nemocničního kaplana, který setrvává u lůžka lidí vážně nemocných.

Co je charakteristické pro tuto specifickou duchovenskou službu, je její **ekumenický charakter**. Tváří v tvář mezním životním si-

tuacím života a smrti se umenšují mezi církvemi rozdíly věroučné, liturgické a právní. Kaplani vytvářejí společenství těch, kteří spolupracují i přes odlišnost svých konfesí. Setkávají se ke společným bohoslužbám slova a modlitbám ve vojenském kostele v Praze na Hradčanech i v kaplích zřizovaných v kasárnách. Samotné vyslání vojenských kaplanů ke službě se koná při ekumenické bohoslužbě za účasti představitelů Ekumenické rady církví a České biskupské konference. Je to nyní i v případě kaplanů působících ve zdravotnictví, kteří pro tuto

službu složili předepsané zkoušky. Jejich vyslání se koná v kaplích Thomayerovy nemocnice v Praze 4 nebo ve Střešovické nemocnici v Praze 6.

Chtěl bych vyslovit poděkování těm, kteří se v Církvi československé husitské profesionálně této práci věnují. Předně bratru plukovníkovi Janu Kozlerovi, který do tohoto roku vykonával funkci hlavního vojenského kaplana v Armádě České republiky. Mysleme ve svých modlitbách na vojenské kaplany, kteří provázejí vojáky v misích uprostřed nebezpečných válečných konfliktů. Připomínám si také bratra faráře Aleše Jalušku a jeho mnohaleté působení ve věznicích ve Valdicích u Jičína. Tam jsem měl také možnost se účastnit bohoslužby v místní kapli, kterou vyzdobili vězni svými výtvarnými pracemi. Myslíme na všechny naše duchovní, kteří se věnují

specifickým službám, ať již ve věznicích či nemocnicích profesionálně nebo jako dobrovolníci, a kteří tak **naplňují Ježíšovy skutky milosrdenství „Byl jsem nemocen, a navštívili jste mě“ (Mt 25,36) a osobně přijali apoštolskou výzvu „Pamatujte na vězně“ (Žd 13,3).** Duchovní vysílaný do specifické služby k tomu potřebuje zvláštní odbornou specializaci a rozšiřuje si tak svou profesní kvalifikaci. Současně má mít charisma – duchovní obdarování a přístup víry, která se v náročných podmínkách přezkušuje, upevňuje a osvědčuje.

Tomáš Butta
patriarcha

Oficiální znak
Duchovní služby AČR

„Vždy říkám, že všichni jsme nějak věřící, rozdíl je jen v tom, jak. Hodně nemám rád rozlišování mezi věřícími a nevěřícími. Já jsem tady v první řadě pro naslouchání a občas nabídnou možnost hledání, třeba i víry. Hlavně se ale snažím o to, aby lidé o svých starostech hovořili.“

Vítězslav Vurst, nemocniční kaplan
a předseda Asociace nemocničních kaplanů

Kaplan v nemocnici

Léta neexistence oficiální kaplanské služby v nemocnicích se podepisují pod nepochopením jejího smyslu stále. Je to jako když jsem v jednom knihkupectví našla Bibli v přihrádce nazvané Esoterika. Kdosi vedle mi vysvětlil, že to je přece stejné... Matné negativní povědomí o církvi, Bohu, jeho slovu je důvodem, že lidé při příchodu do nemocnice vyplní do dotazníku kolonku o spirituální podpoře „ne“, ač nevědí, co se tím nabízí.

Většinou se v nemocnicích s kaplanskou službou setkáte, neboť k obecně deklarovaným základním potřebám pacientů patří vedle biologické, psychologické a sociální také potřeba spirituální. Podle možností nemocnice pracuje kaplan buď sám, nebo v týmu. Také konkrétní působení se může lišit. Aby se došlo k nějakému konsenzu o podobě této specifické služby, doporučila Asociace nemocničních kaplanů několik obecných předpo-

kladů kaplanství: teologické studium, pastorační (duchovenskou) praxi, speciální výcvik pro kaplanskou službu, zkušenost na lůžkovém zařízení a doporučení mateřské církve.

Kaplanská služba však překračuje církevní příslušnost; přichází za pacienty, jejich rodinami a zdravotníky každého vyznání či bez vyznání.

Osobnost kaplana potřebuje mít velkou míru sebepoznání, zralosti a pokory. Musí zůstat sám sebou a současně respektovat pacienta ve všech ohledech; pro

rozhovory neexistuje pevně stanovená metoda, jde o bezprostřední setkání tady a teď. Solidarita s trpícím je nadřazena osobním přesvědčením a názorům pomáhajícího. Všechny objektivní podmínky kaplan v konkrétní službě koná podle svých obdarování, své víry a modliteb.

Vlastní práci kaplana v nemocnici je poskytování spirituální podpory. Ztratí-li člověk zdraví, zasáhne to jeho duchovní život. Má-li se uzdravit tělo, bez podpory ducha to jde pomaleji. V nemocnici ztrácí člověk svůj denní režim a musí se vyrovnávat s nejistotami, strachem, ztrátami, které ovlivní jeho budoucnost. Čas na lůžku tráví vyrovnáním se s tím, jak žil, co nyní ztrácí a co je před ním jako naděje. Životní hledání, ztracení, bojování a prohry, dobro a zlo existují v sekulárním světě stejně jako v církvi, jen jinými slovy. Ale stejně jde o hledání dobra a zla, selhání a usmíření, smyslu života. Otázky končí u toho,

co lidé označují „někdo tam nahore musí být“, „něco přece musí dávat všemu smysl“. Kaplan nedává rady ani hodnotící soudy, ale sdílí a podporuje pacienty v situacích, které nemají z našeho pohledu řešení.

Duchovní z náboženských obcí přicházejí do nemocnice na požádání a jdou za tím, koho znají, kdo je čeká a chce

s nimi mluvit či přijmout svátost, pomodlit se s nimi. Oproti němu kaplan jde za těmi, o nichž ví jen to, že jsou v bolestné situaci. Ač nemluví výslovně o Bohu, svým chováním a trpělivostí při naslouchání podporuje odvahu přijmout ztrátu zdraví, žít s novým pohledem, že leccos bude jiné, ale nemusí to být horší.

Kaplan musí být důvěryhodný a projevovat naprostou soustředěnost ke slovům nemocného. Spiritualita otevírající cestu k účinné pomoci je skutečná láska, v níž člověk vychází za hranice svého ega a nezištně se otevírá a dává druhým. Os-

tatně zajímavé je, že žádný nemocný neodmítl nabídku přimluvné modlitby; často i „nevěřící“ prosí o požehnání.

Každý kaplan má řadu pozitivních zkušeností o tom, jak lidé vděčně přijmou jeho pomoc, i když ji nejprve odmítli. Samozřejmě má i negativní zkušenosti, které lze pochopit, neboť nemocný člověk je oslabený a nemusí mít chuť o sobě mluvit. Jen je škoda, že stále trvá nepochopení kaplanské služby, když rodina či zdravotníci říkají: „Sem nemusíte chodit, my pacienta rozveselíme, potěšíme, přivedeme na jiné myšlenky.“ Primárně ve službě kaplan nerozveseluje ani nechce utěšit; přichází pomoci do duchovního světa člověka, jehož život postavil před potřebu hledat nové cesty, v nichž důležitou roli hraje usmíření, odpuštění sobě samému, soulad se světem. Nikdo v nemocnici nemá zůstat sám vůči novým výzvám života, jimiž musí nedobrovolně procházet.

Kaplanská služba je službou v oblasti lidského ducha, která je stejně důležitá jako fyzická.

Anna Lukešová,
kaplanka v Motole a na Bulovce

Umírání v Čechách

Nedá se říct, že téma „umírání“ by bylo v médiích tabu, jenže lidé ho raději míjejí (nejde-li o úmrtí populárního člověka). Také v církvi je odsouváno na několik dní kolem „dušiček“ a Ježíšovo velikonoční vítězství nad smrtí je nadějí vyjadřovanou v katechismech. Bohužel se neumírá podle církevních nauk, ale v bolestech, ve stáří, samotě či strachu z neznáma. Proto jsou i pro nás v církvi inspirativní konference 1. lékařské fakulty v Praze, která vede tzv. MEDialogy, v nichž přední odborníci z různých oborů diskutují o mezních situacích života: např. závislostech nebo právě zmíněném „Umírání v Čechách“, které se uskutečnilo letos na jaře. Odborníci z různých úhlů ukázali úskalí, která musí překonávat v setkání s umíráním. Zůstává stále více otázek, jejichž odpovědi budou v běhu času různé. Ale je důležité si je pokládat a hledat odpovědi. Umírání bývá v církvi vyjadřováno poučkami, které však jsou v rozhodujících momentech neúčinné. Prof. Halík připomněl, že jinak člověk vnímá rozjímání o smrti v mládí nebo když je dobře; to se změní, přijdou-li bolesti. „Jste svobodní při odchodu z tohoto světa?“ ptá se prof. Pafko. Jak jsou nemocní a jejich blízcí ochotni slyšet těžkou diagnózu, jak ji sdělit a nevzít naději, jak umožnit důstojné umírání, jak léčit? Lékaři usilují o záchranu života; je-li při léčbě rozhodující „blaho nemocného“, dostávají se do popředí též otázky duše... Odkládání myšlenek o umírání způsobuje, že lidé mj. nevědí o svých právech při těžkém onemocnění či úrazu, která nabízí tzv. dříve vyslovené přání (living will). Toto přání má přednost i před život zachraňujícími výkony; objevuje se nejčastěji při odmítání transfúze krve, resuscitace, chemoterapie či odpojení od přístroje. Toto přání musí být dokumentováno dle zákonných ustanovení; rozhodnutí o ukončení poskytované péče nemůže učinit ani osoba blízká pacientovi nebo pacientem určená, říká dr. Těšinová

z Ústavu veřejného zdravotnictví a medicínského práva. Stejně tak je třeba reálně vidět finanční nákladnost při umírání doma nebo v hospicích. Jakkoli si asi 85 % lidí přeje umírat doma, na 80 % jich umírá v nemocnicích (hlavně v LDN). Umírání doma je náročné pro celou rodinu, ale též finančně. Lidé by chtěli umírat doma a v kruhu svých blízkých, ale

zároveň by v posledních chvílích nechtěli být ni-

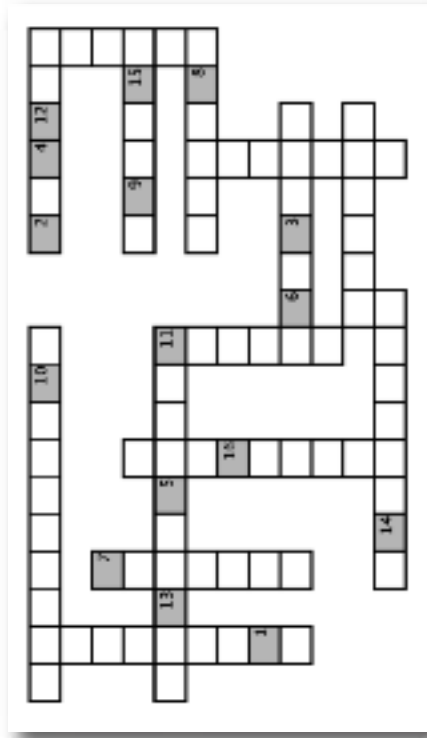
komu z rodiny na obtíž nebo být na někom závislí. Pod pojmem dobré důstojné umírání si lidé představují úmrtí ve spánku, bezbolestně, rychle a s respektem. Právě strach ze ztráty důstojnosti a bolesti mají vliv na to, že lidé v anketách říkají „ano“ eutanázii. „Opakovaně bylo prokázáno, že tam, kde je dobrá péče o umírající, se žádosti o eutanázii nevyskytují,“ říká prof. Haškovcová. V církvích se diskutuje pohoršeně o eutanázii, o smutném umírání v LDN či domovech důchodců; to ovšem nepomáhá ke zlepšení problémů. V jednom hospici mi věřící žena, která intenzivně žila s církvi, řekla: „Všechno mi v církvi řekli, ale jak mám umírat, to ne. Poďte se mnou ten zbývající kus života.“ Bohužel, už nezbylo dost času. Na setkání MEDialogy jsme dostali dotazník, který nabízí podněty k zamyšlení. Užitečné to bude i pro nás v církvi. Zkuste odpovědět např.:

Je pro vás těžké o smrti a umírání mluvit? Mluvil/a jste někdy s někým o svých přáních či představách, jak by o vás mělo být pečováno v posledních chvílích vašeho života? Mělo by se hovořit i s dětmi o konečnosti života, umírání a smrti? Jaké by podle vás bylo „dobré a důstojné“ umírání? Čeho se na umírání nejvíce obáváte?

Anna Lukešová

Soutěž o tři knihy

Vpisujte do tabulky slova podle počtu jejich písmen (zleva doprava nebo shora dolů). Tajenku tvoří vyznačená písmenka. Nezapomeňte nám ji nejpozději do konce prosince poslat na adresu redakce nebo e-mail jana.krajcirikova@ccsh.cz, rádi bychom vás odměnili hezkou knížkou.

10 písmen: modlitebna, specifická

9 písmen: nemocnice, podporuje

7 písmen: duchovní, léčebna, policie, věznice

6 písmen: armáda, důvěra, pomáhá, služba, vojáci

Řešení soutěže ze zářijového čísla (5 rozdílů na obrázcích Bílkovy vily): mřížka v okně; chybějící kámen v průčelí; větev stromu vpravo; popínavá rostlina vlevo; hlavice sloupu. **Soutěž pro vás byla asi příliš těžká, protože nám nepřišla ani jedna odpověď – doufám, že tentokrát to bude jinak!**

C E S T A

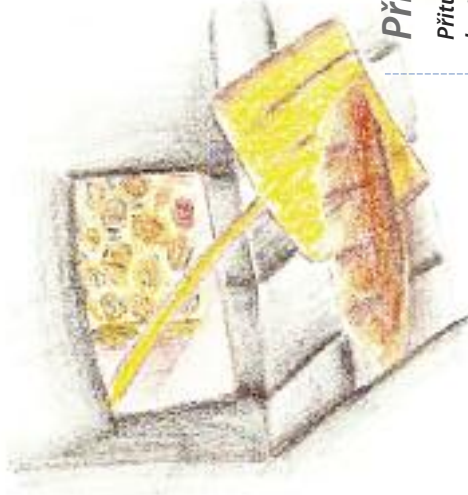
Dlouhé zimní večery

Nedávno se posunul čas a večer už je brzy tma. Člověku se už moc nechce ven, zvlášť když je tam sychravo a větrno. Nejlepší je sednout si doma v teple a... Zkuste občas vypnout televizi, DVD přehrávače, počítače, tablety. Zkuste si doma spolu jen tak sednout kolem stolu, třeba si zapálit svíčku a povídat si. Můžete přitom dělat i něco užitečného – při asi větší nouzi drát už nebudeme, ale co třeba louskání ořechů ma-

mince na cukroví? A to byste se divili, co zajímavých věcí se při takovém povídání můžete dozvědět! Já to mohu potvrdit – zažila jsem to se svojí maminkou znovu právě před pár dny. Znáám ji už tak dlouho,

a přesto jsem se o jejím životě i životě svých předků dozvěděla mnoho nového. Byl to kouzelný večer. Dopřejte si něco podobného i vy!

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

Přítuhuje!

Přítuhuje přítuhuje
krutá zima rukou bije
na dveře domovů!

Zatopit třeba – upéci
chleba
abychom nežili
v roklině mrazivé!

Přítuhuje přítuhuje
krutá zima rukou bije
na dveře domovů
občanů všech!

Václav Kovalčík

Modlitba

Dobrý Bože,
dnes ti chceme poděkovat za všechny duchovní,
kteří se ze svých far vydávají do míst,
kde je potřebují lidé, kteří by za nimi sami nepřišli.
Prosíme, dávej jim sílu a pozehnání
pro jejich službu.
Amen.

Gekon

4. část:

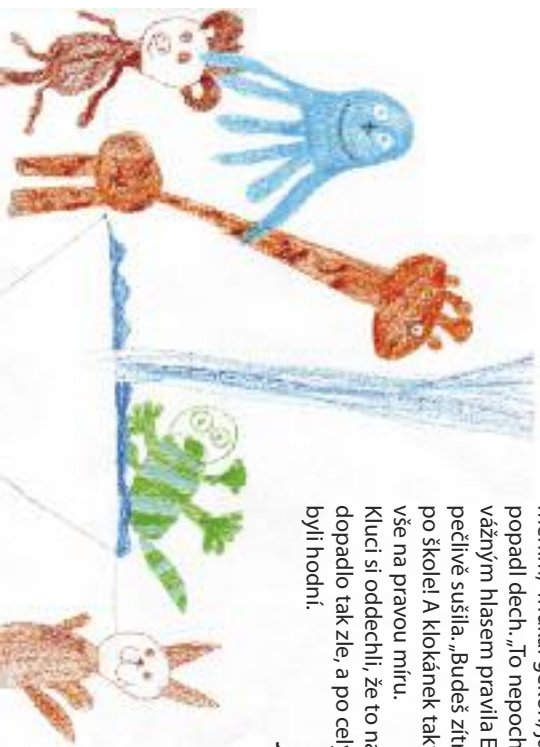
Paní učitelka Eliška se rozhodla vyrazit se zvířátky na školní výlet. Naložila je všechny do „autobusu“ - velké krabice - a už jeli. Vypravili se do Karlových Varů. Prohlédli si kolonádu, prošli se parkem, ochutnali některé léčivé prameny a potom se šli podívat k Vřídlu. „Tento horký silný pramen stříká až do výšky 12 m a kromě léčení se také používá k výrobě suvenýrů,“ vykládala dětem Eliška. „Když se například květiná nebo vázička ponoří do jeho vody na dostatečně dlouhou dobu, obalí se takovýmhle žlutohnědým kamenem,“ ukázala jim růžičku, která skutečně vypadala úplně jako z kamene.

„Hele, gekone, nechceš se vykoupat?“ smál se kamarádovi Klokánek. „Ty jsi často úplně nehybný – takhle bys zkameněl úplně!“

Je pravda, že gekon, malý ještěř, často na dlouhou dobu znehybní, když číhá na hmyz – svou potravu. V příštím okamžiku však umí být velice hbitý a mšitný. Díky svým přísavkám na prstech se udrží na každé skále, stromě nebo zdi. Teď se ovšem začal naparovat. „Prosím tě, takováhle vodička mi nemůže nic udělat – vždyť lidé se v tom normálně koupou!“ Kluci se začali pošuchovat a pak se to stalo – gekon na mokřem hladkem okrají Vřídla uklouzl a spadl do vody. S vodou si totiž jeho přísavky příliš nerozumějí. Samozřejmě se hrozně lekl – voda byla v první řadě velice teplá (Zkuste si napustit vanu 70 °C teplotu a uvidíte, že v ní nedržitel Pro lázeňské účely se voda z Vřídla chladí.) a zadruhé gekon neuměl plavat! Malý ještěř i jeho spoluzáci začali okamžitě volat o pomoc. Naštěstí Eliška bleskurychle zasáhla a gekona z vody vylovila. „Paní učitelko, já se bojím, že zkamením,“ řekl gekon, jakmile trochu popadl dech. „To nepochybně zkameníš,“ vážným hlasem pravila Eliška, zatímco ho pečlivě sušila. „Budeš zítřka za trest hodinu po škole! A Klokánek taky,“ uvedla vzápětí vše na pravou míru.

Kluci si oddechli, že to nakonec nedopadlo tak zle, a po celý zbytek výletu už byli hodní.

Jana Krajčířiková

Nakreslila:
Eliška Zapřová, 6 let

2

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

jáky velmi důležití, protože ti někdy mohou zažít hodně těžké situace a potřebují se pak někomu svěřit. Vojenský kaplan je nicméně, kromě nošení zbraně, voják jako každý jiný – musí tedy spíňovat podmínky nejen pro to, aby se stal farářem, ale také všechny ty, které musí spíňovat vojáci. Nosí uniformu a rozkazy svého velitele také poslouchá jako každý jiný voják. „A nemocniční kaplan musí vystudovat na doktora?“

a podobně. Duchovní začínají stále více působit třeba i u policie, u hasičů, v některých zemích i na dalších místech. Představ si, že když jsem byla před lety v Anglii, bydla jsem ve farářské rodině, kde tatínek působil jako kaplan ve velkém obchodním domě. Jinde mají třeba kaplany na letištích a jiných podobných místech, kde se soustředí velké množství lidí a dochází zde k náročným situacím, jež mohou vyžadovat pomoc duchovního.“

„Já myslím, že bychom nutně potřebovali nějakého kaplana u nás ve škole,“ prohlásila Jolanka. „K náročným situacím tam dochází každou chvíli.“

Obě se tomu zasmály a rychle došly domů, protože se už těšily do tepla a na dobrý nedělní oběd.

Jana Krajčířiková

7

Proč jde bratr farář do vězení?

Jolanka se s touto nečekanou otázkou na babičku obrátila po cestě z nedělní bohoslužby. Babička do rozpaků nepadla, protože věděla, že Jolanka naráží na farářovo označení, ve kterém účastníkům bohoslužby sděloval, že v příštím týdnu – jako pravidelné – navštíví nedalekou věznicí.

„Bratr farář tam chodí pomáhat vězňům zvládnout tuto jejich těžkou životní situaci. Modlí se s nimi, pomáhá jim vyrovnat se s jejich vinou, pocho- pit, co udělali špatně, najít cestu k upřímnému pokání, radí jim, co dělat, až je z vězení propustí. Někdy pro ně zorganizuje třeba zajímavou přednášku, nosí jim knížky... Někteří duchovní takto působí i jinde než ve svých náboženských obcích, třeba také v nemocnicích, v armádě, kde vojákům pomáhají i v bojích. Říká se tomu speci- fická služba, to zna- mená služba určitým způsobem vylučná, osobitá, která se od běžné služby liší – jak prostředí, tak lidmi, kterým je určena. Duchovního alespoň

občas potřebují všichni lidé, i když vůbec nemusí být věřící a třeba si tuto potřebu ani sami neuvědomují.“

„A jak jim může pomáhat, když si myslíš, že ho nepotřebují?“

„Povím ti třeba tenhle příběh.“

Vyprávěla mi ho jedna moje známá, která pracuje jako duchovní v nemoc- nici. Jednou seděla u lůžka těžce

nemocné staré paní, když vtom za ní přišla na návštěvu její rodina. Přestože nebyli věřící, dcera té paní ji požádala,

zda by se mohla po- modlit s nimi se všemi.

A po té modlitbě přiz- nala, že se jí hodně uleh- čilo.“

„Babičko, to dělají jenom naši faráři?“

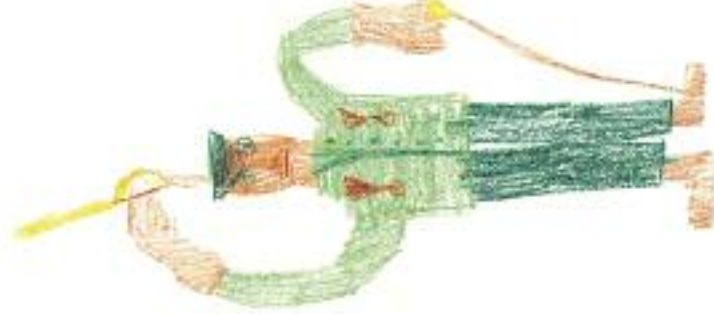
„Kdepak, kaplany, jak se těmto duchovním také říká, mají všechny církve. A nezávisle na tom, z jaké církve ka- plan je, pomáhá všem bez rozdílu.“

Jolanka šla chvíli mlčky, ale bylo vidět, že

o všem hodně přemýšlí.

„A babičko, říkáš jsi, že kaplani pomáhají i vo- jákům v boji. To také střílejí?“

„Kdepak, zbraň vůbec nemají, takže do přímého boje nejdou. Ale přesto jsou pro vo-

Nakreslil: Ferdinand Krajčířik

4. část:

Ženu statečnou kdo nalezne?

Cydie

O ženě jménem Lydie najdeme v Bibli všeho všudy 3 verše v 16. kapitole Skutků apoštolských. Přesto to musela být žena velmi výrazná. Apoštol Pavel a jeho průvodce Silas na Pavlově druhé misijní cestě vyrazili na Boží pokyn do Makedonie. Došli do Filip, nejvýznamnějšího města této římské kolonie. Téměř

vali. Pavel jim určitě vyprávěl o Ježíšovi. Mezi ženami byla i Lydie. Z Bible se o ní kromě jejího jména dozvídáme, že pocházela z města Thyatir a obchodovala s purpurem, což bylo velmi vzácné a drahé čer- vené barvivo na látky. Určitě byla bo- hatá. Možná to byla vdova, když řídila svůj obchod sama. Musela to nepochybně být schopná, zdatná a nezávislá pod- nikatelka, která se nebála vzít svůj život do vlastních rukou. A jistě byla také velmi rázná. Protože v okamžiku, kdy ji Pavlovo zvěstování oslovilo, hned se rozhodla nechat pokřtít nejen sebe, ale i „všechny ze svého domu“. To znamená celou svou rodinu, ale i všechny své služeb- níky a otroky.

Také na ní vidíme okamžitý účinek její nově probuzené víry.

Otevřela nejen svou pozorně naslouchala Pavlovu zvěstování, otevřela nejen své srdce, aby do něj nová víra mohla vstoupit, ale vzápětí otevřela i svůj dům, protože pozvala Pavla a jeho průvodce, aby u ní během svého pobytu ve Filippech by- dleli.

Otevřela nejen svou pozorně naslouchala Pavlovu zvěstování, otevřela nejen své srdce, aby do něj nová víra mohla vstoupit, ale vzápětí otevřela i svůj dům, protože pozvala Pavla a jeho průvodce, aby u ní během svého pobytu ve Filippech by- dleli.

všichni lidé tu věřili v římské bohy. Pavel ani nemohl najít židovskou synagogu. Jednou v sobotu vyšli za bránu k řece, protože se domnívali, že tam by mohli modlitebnu najít. Místo toho tam potkali skupinku žen, které zřejmě vyznávaly židovskou víru. Možná se tam společně modlily, když k nim Pavel se Silasem při- stoupili. Posadili se spolu a rozmlou-

JK
Nakreslila: Lucie Krajčířiková

Podzim na Kopani

S přibývajícím dnem podzimu těšivaly jsme se my, děti, na svátek sv. Martina (11. 11.). To nám maminka nebo tatínek kupovali jako pochoutku „martinské podkovy“ – pečivo zvláštní chuti, více perníkové, podoby rozpláclého rohlíku, nadívané marmeládou nebo povídky. Tehdy jsme se také těšili na první snih (jestliže nepadl někdy již v říjnu), neboť podle pranostiky sv. Martin přijíždí na bílém koni (přináší snih). Já jsem jednou měl obzvláštní štěstí: Stál jsem na lavici u okna (dokud jsme byly menší a chtěly víc vidět ven, stoupaly jsme si na lavici, ovšem bosé, nikdy ne v botách) a díval jsem se ven, směrem k Záluží. Byl jsem tehdy rozmrzelý – sv. Martin tu a snih nikde. Netrvalo však dlouho a tu jsem spatřil, jak od loužnického pyrámu (kamenný hranol na rozcestí) k Držkovu sv. Martin jede. (Tehdy nebylo Záluží tak zarostlé jako nyní a na silnici držkovskou jsme pěkně viděli.) Seděl na bílém koni, na sobě měl bílý vlající plášť a na hlavě se mu občas zatřpytila buď „zlatá“ nebo „stříbrná“ helma – ano, byl to sv. Martin, takový, jakého jsem vidával na obrázcích. Hned jsem zavolal k oknu přítomného tatínka, ale to jsem neměl dělat, protože mne vyvedl z velkého omylu. Nebyl to sv. Martin, ale nějaký Vratík Štůd, nebo tak nějak se jmeno-

val, který sloužil u husarů nebo kyrysníků, a tak se o dovolené projížděl po okolí. No, nevádí, snih ještě ten den padat začal. (Husari a kyrysníci byli za Rakousko-Uherska vojáci na koních s lesklými přilbami, kyrysníci navíc s lesklým kovovým plátem/brněním na hrudi.)

Na svátek Všech svatých nebo na Dušičky konávali jsme všichni členové rodiny pouť k hrobu do Držkova, kde odpočívali maminičini rodiče, a na hřbitov do Zásady, kde byl pochován tatínkův tatínek, později i babička, a jejich předkové. Povinnost k držkovskému hrobu spočívala donést na hrobku krás-

nou závěsnou zelenou lampu a pošťátek, vyrobený z krepového papíru nebo kyřící umělých papírových růží, kterou zhotovila maminka se sestrou Ančí. Na hřbitov do Zásady se nosil jenom pošťátek, ostatní ozdoby hrobu obstarali zásadští členové rodiny. Ty papírové ozdoby byly pěkné, ale neměly dlouhého trvání. Mnoho, přemnoho jich shořelo od zapálených svíček a bylo-li větrno, byly rozmetány po hřbitově nebo zakryty závěsemi sněhu.

U hrobů se však scházely celé rodiny, které bývaly mnohem početnější než nyní, a myslím také, že zemřelým se vzdávalo více úcty, než se děje nyní. Listopad byl vždy dlouhý měsíc. Denního světla valem ubývalo, noci byly k nepřekání. A skoro tak i prosinec, ale jemu bylo odpuštěno, protože přinášel hodně radosti.

Hned zkraje: svatý Mikuláš! To jsme už kolik dní napřed šňáněly dobrou punčochu, abychom ji v předvečer svátku mohly zavěsit na okno, neboť u nás na Kopani „naděloval“ sv. Mikuláš jen do punčoch a nikdy nás neobešel. Vždy jsme v nich ráno našly buď nějaké cukroví nebo nějaký peníz, někdy jen jablka, ale i ta byla dobrá, protože byla od Mikuláše, třeba vyrostla kousek před domem. A po sv. Mikulášovi byl už jen skok do Vánoc.

Kamil Hnídek
Vzpomínky na Kopani

Makreslavl, Lucie Krájetřikov

Spirituální péče o psychicky nemocné

Duchovní péče v Psychiatrické nemocnici Bohnice (dále PNB) má více jak stoletou tradici. Již 1. 12. 1909 byla zřízena vlastní ústavní péče a o deset let později byl dostavěn ústavní kostel sv. Václava, který sloužil pacientům a zaměstnancům Zemského královského ústavu pro choromyslné v Bohnicích až do roku 1951, kdy byl v důsledku politických událostí kostel uzavřen a duchovní správa zrušena. I v následujících čtyřiceti letech nesvobody duchovní péče o pacienty probíhala, ale ve ztížených podmínkách a tajně. Změna této praxe opět nastala spolu se společenskými změnami po listopadu 1989, kdy kostel byl ve spolupráci s Arcibiskupstvím pražským obnoven a znovu vysvěcen. Podoba spirituální péče v PNB se však rozšířila, a tak vedle standardní pastorace nemocných se jedná o péči v širším smyslu významu, jež není poskytována pouze pacientům, kteří jsou v nějaké církvi či náboženské společnosti, ale všem, kteří projevují spirituální potřeby nebo si kladou existenciální otázky po smyslu života, zabývají se tématem viny či řeší problematiku smrti. Jedná se tedy nejen o hospitalizované pacienty, ale i o ty, kteří o ně v nemocnici pečují anebo je jako osoby blízké navštěvují.

Děje se tak formou individuálních rozhovorů i společných setkání, mezi nimiž zvláštní místo zaujímá specifická podoba skupinové terapie, tzv. *hagioterapie*, která využívá silných biblických příběhů.

Kostel sv. Václava tak dnes slouží nejen jako místo pro slavení liturgie, ale zároveň jako zázemí pro pastorační terapii a pořá-

dání kulturních programů. Spirituální péče se však odehrává i mimo zdi kostela přímo na pavilonech, v podobě podpůrných rozhovorů nebo formou skupinových setkání. Za tím účelem byl zřízen tým spirituální péče, který od r. 2009 koordinuje terapeut a jáhen J. Odrobiňák. Protože pro některé zájemce může být na počátku vstup do kostela určitou bariérou, byla pracovna nemocničního kaplana umístěna přímo na jednom z pavilonů PNB s odděleným vchodem, což umožnil na svém primariátu MUDr. Richard Krombholz (z CČSH). A protože až do 1. 10. 2010 Katalog prací neobsahoval pracovní pozici nemocničního kaplana, byl koordinátor spirituální péče zařazen do segmentu terapeutů, které v PNB vede PhDr. Václav Červenka (z CČSH). Samotný tým spirituální péče je multidisciplinární, a tak vedle čtyř duchovních, které vysílají a platí církve, jsou jeho součástí i dva terapeuti a jeden lékař, které zaměstnává nemocnice. O všech členech týmu spirituální péče platí, že mají jak teologické vzdělání, tak psychotherapeutické výcviky. Tým je více než ekumenický, protože vedle zástupců křesťanských církví jej tvoří i židovský rabín. Tato interdenominální spolupráce je dobře vidět z toho, že v nemocničním kostele se konají pravidelné bohoslužby jak katolické, tak evangelické, ale i husitské, anebo setkání nad Bibli pro ty, kteří se nehlásí k žádné konfesi a nechťejí se účastnit přímo bohoslužeb. Každý pátek obětavě vysluhuje husitský farář Jiří Chvála večeři Páně, které se pochopitelně mohou zúčastnit i zájemci, kteří nejsou

v PNB hospitalizováni či zaměstnáni. O všech liturgických a kulturních programech v kostele sv. Václava lze říct, že v průběhu celého roku bourají ploty mezi světem nemocných a zdravých, protože se zde návštěvníci setkávají bez jakýchkoliv bariér s pacienty. Stejně tak návštěvy členů týmu spirituální péče u pacientů, kteří ze zdravotních důvodů nemohou opouštět oddělení, přispívají k celostní péči o ně a ke zlepšení spolupráce mezi nemocnými a personálem.

Nezbytnou podmínkou, aby všech osm členů týmu bylo v nemocnici dobře přijímáno a podíleli se na přátelské atmosféře, je, že mezi sebou spolupracují, a proto se několikrát do roka scházejí k supervizním setkáním, která se neobejdou bez společné modlitby. Také díky nim je tým už více jak pět let mimořádně stabilní. Svou odbornou profesionalitou a lidskou nekonfliktností si kaplani vydobyli respektovanou pozici a jsou vyhledáváni i jako kompetentní partneři spolupracovníky z řad lékařů, sester, ošetřovatelů, psychologů, terapeutů a sociálních pracovníků.

Z popsaného působení kaplanů v PNB je patrné, že není primárně evangelizační, jak je k tomu konec konců zavazuje i etický kodex. Přesto už jen svou prostou přítomností odkazují k hodnotám, které přesahují naše běžné životy, a tím prokazují službu i církvím, které je do nemocnic vysílají a snad i provázejí svou modlitbou. Kdo by chtěl pomoci jejich službě i hmotně, může tak učinit darem na účet 16434081/0100, var. symbol 0091, který je určen na provoz nemocničního kostela, jenž svou věží už zdálky upozorňuje každého, kdo přichází, na transcendentní rozměr lidské existence.

Jaromír Odrobiňák

Centrum doléčování a rehabilitace v Jablonci

Na oddělení Centra doléčování a rehabilitace Nemocnice Jablonec nad Nisou docházím více než dva roky, vždy jednou za týden. Nejčastěji komunikuji s pacienty nezařazenými v jakékoliv církvi, těch je asi většina. Tito lidé nejsou formováni nějakým náboženstvím, a přesto mají svůj duchovní rozměr. Ano, tento rozměr má každý člověk, věřící i nevěřící. Jaký je v tom rozdíl?

Náboženství je systém přesvědčení a praxe vztahující se k Bohu či k bohům. Kdežto v duchovní (spirituální) složce člověka jde o hledání smyslu, účelu, směru a naplnění v životě, jak pro člověka s náboženskou vírou, tak bez ní. Nemocný pacient zažívá bolest, a ta se skládá z několika složek, vzájemně provázaných. Jde o bolest fyzickou, sociální, emoční a spirituální. I léčení duchovní bolesti je nesmírně důležité. Například proces usmíření a odpuštění člověku, se kterým je ve vztahu dlouhodobé napětí, vede k citelné úlevě, pacientovi se tak navrácí vnitřní klid, a tím se uvolní vnitřní síly k celkovému uzdravování. Často stačí s nemocným o jeho starostech několikrát promluvit, dát mu čas, aby si

své pocity a myšlenky srovnal. Nemoc je takovou příležitostí, kdy se člověk může zastavit, popřemýšlet. Příležitostí, kdy člověku například „něco“ dojde, že by mohl na svém životě změnit.

V nemocniční praxi jsem zažila zajímavé reakce pacientů na moji duchovní službu: výjimečně odmítavé reakce směřované vůči existenci Boha a křesťanství, přes veselá a vtipná setkání, až po hluboké a silné chvíle plné porozumění a souladu s lidskou bytostí. Služba nemocničního kaplana vyžaduje dávku odvahy vstupovat do náročných situací, o kterých dopředu nevíte, jak dopadnou. O to více je předem potřebná vnitřní příprava. Pak přicházím na pokoje pacientů s potřebnou bdělostí a důvěrou v duchovní vedení. Sleduji situaci a nechám ji vyvíjet právě tak, jak se vyvinout má. Je to velké dobrodružství dotknout se na chvíli životního příběhu jednotlivého člověka, být s ním, dát mu pozornost, naslouchat mu, a pak jej nechat jít svou vlastní cestou.

V naději, že vše má smysl a řád, do kterého všechno - do nejmenších detailů, dokonale zapadá.

Miroslava Mlýnková

Smrt je nablízku stále

Když byla v r. 1998 zřízena duchovní služba v resortu ministerstva obrany, bylo dohodnuto, že půjde o model vojenské duchovní služby, známý třeba z USA či Velké Británie. Jeho základem je ekumenicita, tedy stejný podíl všech křesťanských církví. Jde o službu určenou všem, kdo o ni budou stát. Nejde tedy jen o péči tékteré církve o své věřící toho času v uniformě, tak jak to funguje v jiných zemích. Jak vojenští kaplani pečují o ty, kdo o to stojí? A jak dosahují, aby jim byli blízko a vzbuzovali důvěru? Na naše otázky odpovídá kaplan Armády ČR kpt. Mgr. Pavel Brichta, duchovní naší církve.

• *Setkal jste se, třeba v počátcích, s obavou ze strany vojáků, že budete vyvíjet misionářskou činnost?*

S obavami vojáků ohledně misijního působení jsem se nesetkal, protože u dělostřeleckého pluku jsem v pořadí už třetím kaplanem a žádný můj kolega takto nepůsobil. Působení kaplana v AČR je prioritně nemisijní, to znamená, že o víře a věcech s ní spojených nemluví jako první. Jestliže přichází voják a tématem hovoru je víra nebo náboženské otázky, pak se kaplanovi otevírá možnost působit misijně.

• *Využívají vašeho působení i lidé bez vyznání, v jakých situacích se na vás obrazejí a jak s nimi komunikujete? Obracejí se na vás lidé bez vyznání i mimo bojové nasazení?*

Většina vojáků je bez vyznání, ale to neznamená, že by neprojevovali zájem o náboženství či otázky s ním spojené; velkými tématy jsou život a smrt, etické problémy služby vojáka. V zahraniční operaci žijete půl roku v izolovaném prostředí, domov je daleko a tato vzdálenost může být zdrojem různých potíží, např. ztížená komunikace s manželkou, manželem, partnerem, komunikace po telefonu, e-mailu není úplně to pravé. Doma se odvíjejí problémy, se kterými vy nedokážete pomoci, a na druhou stranu žijete na základně, která je terčem raketových útoků, jezdí na patroly do nepřátelského území, kde na vás číhají výbušné nástrahy a povstalci. Takže žijete v naprosto odlišném prostředí tomu, co je doma, a z toho může vzniknout neporozumění. V zásadě chodí vojáci za kaplanem proto, že ho považují za naslouchajícího člověka, který jejich problémy nevyřeší, ale může jim s řešením pomoci. Nejdůležitější je pro vojáky mlčenlivost kaplana.

• *Říká se, že česká společnost má tendenci držet si odstup od tématu smrti. Jak je to v armádě, mezi vojáky? Vyhýbají se tématu, které se jich, možná, týká*

více než běžné společnosti?

Téma smrti je v armádě stále nablízku a nejedná se pouze o zahraniční operace. Náš pluk za poslední dva roky ztratil dva své příslušníky. Jeden byl předsunutý návodčí, který přišel o život při cvičení, a druhý případ byla nešťastná náhoda. Vojáci tedy o smrti přemýšlejí jako o součásti svojí práce.

• *Co si myslíte o konfliktech, které vznikají kvůli náboženskému vyznání?*

Náboženství ani Bůh nenesou za války žádnou odpovědnost. Vina je na straně lidí, kteří jsou zaslepeni nenávistí a ve svém životě Boha nepoznali.

• *Vzpomínám si, že svého času vzbudil*

Kpt. Mgr. Pavel Brichta je vojenským kaplanem 13. dělostřeleckého pluku Jince. Narodil se v roce 1975 v Praze. Po středoškolském vzdělání v Kralupech nad Vltavou studoval na Husitské teologické fakultě v Praze. Po promoci a kněžském svěcení v roce 2000 sloužil v Praze 10 - Strašnicích a následně od roku 2005 v Řevnicích. Vojenským kaplanem se stal v roce 2011. Má za sebou i působení v misi v Afghánistánu.

pohoršení nákup Biblí pro armádu... Jaký postoj jste tehdy zaujal?

Nákup Biblí pro armádu byl svého času velký novinářský hit, který Biblími pro vojáky udělal velkou reklamu. Spousta těch negativních hlasů mířila především na počet ateistů oproti věřícím a na smysluplnost tohoto počínu. Můj postoj byl ten, že pokud má naše armáda kaplany, měla by mít i Bible pro vojáky.

• *Kodex etiky vojáka říká: „Bud' přímý a zásadový, jednej vždy v souladu se svým svědomím, tvé poslání tě zavazuje.“ To zní přímo husovskými. Jak těžké je podle vás v prostředí armády jednat vždy v souladu se svědomím? Co rozkazy?*

To je velmi častá otázka, myslím, že moji vojáci a já s tím problémy nemáme, s drtivou většinou z nich si tykám. Každopádně, když se mnou mluví četař, mluvím s ním, jako bych byl četař, pokud mluvím s majorem, mluvím s ním, jako bych byl major. Víte, většina vojáků ví, že jste tam kvůli jejich potřebám, starostem, radostem a podle toho se k vám chovají.

• *Jak moc je snadné navázat důvěru mezi kaplanem a věřícím vojákem, je-li tento hodností, dejme tomu, četařem, zatímco kaplan – ve Vašem případě – kapitánem? Co odstup daný subordinací?*

V armádě je splnění rozkazu na prvním místě a jeho nesplnění přináší postihy, sankce, represe. Myslím, že důležitá část kaplanovy práce je vysvětlovat vojákům, že nejsou jen stroje na zabíjení, ale že stále zůstávají lidmi. Za tu dobu, co jsem v armádě, jsem poznal, že představy lidí v civilu o tom, jak to chodí v armádě, jsou dost zkrácené. Většina si představuje vojáky optikou toho, co vidí v televizi, akce, střelba, vraždění, dobrodružství.

Naše práce je akční, to bezesporu, ale zabíjení a střílení se každý rád vyhne. Přece jen, když chodíte na střelby – znáte charakteristiky zbraní, víte, co dokážou, cítíte respekt a je vám jasné, že když někoho zasáhnete, nebo někdo zasáhne vás, může to mít fatální a hlavně nevratné následky nejen pro vás. V mírovém životě hodně cvičíme situace, které simulují válku, v zahraniční operaci tento výcvik tvoří základ vašeho přežití. Jeden voják v Afghánistánu mi řekl, že to, když se začne střílet, není nejhorší, ale to čekání je nejhorší.

Za rozhovor děkuje redakce

Vojenské kaple a kostel

Vojenský kostel a kaple jsou místa sloužící vojákům, jejich blízkým a všem lidem k modlitbě, prosbám, děkování, oslavě Boha. V současnosti je užíván jeden kostel, a to kostel sv. Jana Nepomuckého, a kaple ve Vyškově, v Bechyni a Žatci.

VOJENSKÝ KOSTEL SV. JANA NEPOMUCKÉHO
 Roku 1713 požádaly sestry řádu sv. Voršily o pozemek, patřící k císařskému špitálu, aby mohly vybudovat klášterní kostel. Pozemek byl sestřím přidělen o 8 let později a na něm postaven kostel, jenž se stal prvním samostatným dílem K. I. Dientzenhofera, významného barokního stavitele. Vysvěcen byl v r. 1729 krátce po svatořečení Jana Nepomuckého. Klenba je zdobena freskami Václava Vavřince

Reinera s výjevy ze života světce. Zrušením konventu voršilek Josefem II. přestal prostor sloužit svému účelu a byl změněn ve sklad. Věřícím začal opět sloužit až od roku 1861, kdy se stal evangelickým kostelem

pražské posádky. Po roce 1902 fungoval jako katolický kostel hradčanské kadetní školy. V důsledku únorových událostí 1948 a postupného rušení vojenské duchovní služby byl objekt uzavřen a později převeden do vlastnictví pražského arcibiskupství.

V září 2001 byl kostel rozhodnutím pražského arcibiskupa propůjčen armádě pro potřeby Duchovní služby Armády ČR. Posléze byl zpřístupněn veřejnosti jako místo modliteb za padlé a zemřelé vojáky a jako místo modliteb za mír na celém světě.

Vojenský kostel se stal také centrem komunity Kříže z hřebů, která vznikla za 2. světové války v Anglii, působí na více než 150 místech světa a má za cíl přinášet smíření do míst zmítaných konflikty.

V současnosti je kostel užíván především vojenskou veřejností při významných životních momentech konkrétních lidí a jejich rodin, jakými jsou křty, svatby či pohřby, a našel své místo i při událostech, jako jsou oslavy Dne veteránů. Rektorem kostela je vždy některý z vojenských kaplanů. Jde roněž o místo setkání s kulturou;

nejen krásou své architektury, ale např. i v podobě koncertů vojenských hudeb.

VOJENSKÁ KAPLE VE VYŠKOVĚ

V prosinci 2005 byla otevřena ekumenická kaple v areálu kasáren Dědice ve Vyškově, jejíž dominantou je vysoký dřevěný kříž z trámů z 18. století. Vyzdobena je křížovou cestou, kterou tvoří fotografie pořízené v zónách současných lokálních konfliktů a válečných operací v zahraničí, kde působí naši vojáci...

VOJENSKÁ KAPLE ARCHANDĚLA MICHAELA V ŽATCI

4. brigáda rychlého nasazení má od června 2008 k dispozici kapli archanděla Michaela. Žehnací modlitbu při první bohoslužbě pronesli za ERC patriarcha CČSH Tomáš Butta a za Českou biskupskou konferencí Dominik Duka.

Tradice hlásit se k postavě archanděla Michaela je typická pro výsadková vojska na celém

světě. V jednoduše řešeném prostoru kaple vyniká symbol kříže a prvky ze skla, dřeva a oceli. V její zadní části jsou vzpomínáni vojáci 4. brigády, kteří zahynuli při výcviku nebo při nasazení v zahraničních misích.

VOJENSKÁ KAPLE V BECHYNI

V listopadu 2006 byla v areálu ženijní základny v Bechyni otevřena kaple 15. ženijní záchranné brigády. Vznikla z malého přízemního objektu, který je symbolicky u křižovatky hlavních cest, téměř ve středu základny. Kaple pojme asi 40 osob. Její struktura a výzdoba chce pozvat návštěvníka k přemýšlení nad nejrůznějšími tématy, o věcech víry a podstatě života. Kromě symboliky umístění objektu na křižovatce je do vnitřní struktury kaple zahrnována další symbolika. Pohled vzhůru (3 okna) má připomenout Trojici, 12 trámů připomíná 12 apoštolů a 12 kmenů Izraele. Pohled na čelní stěnu připomíná starokřesťanský symbol církve jako lodi. Zmítaná větry i bouřemi, vystavená všanc živelným pohromám a kata-

Kaple v Žatci, foto: Armáda ČR

Armáda ČR má nového hlavního kaplana

Hlavním kaplanem Armády ČR se 29. září oficiálně stal římskokatolický kněz plk. Jaroslav Knichal. Nahradil husitského duchovního plk. Jana Kozlera. Při příležitosti jeho uvedení do funkce se ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech konala slavnostní bohoslužba. Devětatřicetiletý Jaroslav Knichal má za sebou mise v Iráku, Kosovu a v Afghánistánu. Při příležitosti uvedení nového kaplana do funkce byl jeho předchůdci plukovníku Kozlerovi v Arcibiskupském paláci udělen „Záslužný kříž“ a „Pamětní medaile se stužkou generála Metoděje Kubáně“.

Hlavní kaplan Armády ČR je funkce zřízená k 22. červnu 1998 rozkazem ministra obrany ČR o „Zřízení duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany“. Hlavní kaplan stojí v čele Duchovní služby v Armádě ČR a je členem Rady pro duchovní službu, kterou svolává buďto jednou za šest měsíců či do jednoho měsíce na základě žádosti jejího člena. Hlavního kaplana jmenuje ministr obrany, který ale ještě před jmenováním žádá o vyjádření ustanovené zástupce ERC a ČBK. Pokud jmenování kandidáta ministra obrany nedoporučí ustanovení zástupci ERC i ČBK, ministr jej může jmenovat pouze tehdy, když mu do půl roku nebudou schopni předložit společného kandidáta vlastního. Funkční období činí čtyři roky, maximální délka setrvání ve funkci osm let. Hlavní kaplan je členem ekumenické komise posuzující vhodnost adepta pro službu vojenského duchovního. Je zodpovědný za duchovní péči o všechny jemu podřízené vojenské duchovní z církví účastných na smlouvě mezi ERC a ČBK.

strofám, pluje oceánem času s pohledem upřeným na ukřižovaného a vzkříšeného Krista. Pohled na obětní stůl má připomínat „Prvního ženistu před Hospodinem“ - Mojžiše. S Hospodinem se dle Písma setkal v ohnivém keři, který hořel a neshořel. Přijal úkol vyvést izraelský národ z otroctví a přivést ho do „zaslíbené země“. Jedinečně převedl lid přes Rudé moře a pak jej vedl nehostinnou pouští, když cestou hledal vodu pro žíznivé, buďoval tábory pro uprchlíky a zajistil pravidla a řády pro celou pospolitost. Čtecí pultík ve tvaru knihy připomíná Bibli.

*Z webových stránek
 Duchovní služby Armády ČR*

Hledat pravdivý přístup k minulosti

V následujícím článku bývalý vězeňský kaplan br. Aleš Jaluška, farář v naší náboženské obci Lomnici nad Popelkou, popisuje své nelehké začátky v kaplanské funkci a svůj pohled na ni po dlouholetých zkušenostech, i na specifické otázky, jako je zpověď ve věznici či trest smrti...

• Profesionální duchovenská služba ve věznicích (VDS) byla ustanovena v červnu roku 1995. Do té doby jsme všichni působili jako dobrovolníci v rámci Vězeňské duchovní péče (VDP). Patřil jsem k jejím zakládajícím členům a řadu let jsem byl členem jejího výkonného výboru. Ve věznici Valdice jsem nejprve jako člen VDP, později jako kaplan, působil od ledna 1990 do prosince 2013. Zpočátku šlo o naprostou improvizaci, neboť nebylo na co navázat ani od koho získávat zkušenosti. Tehdy pomáhaly kontakty s německými kolegy s dlouholetou praxí a ochotou nás učit. Sám jsem velmi vděčen kaplanu H. Petersovi z věznice Celle, který se mi opakovaně věnoval – třikrát jsem byl u něj během svých dovolených na stáží. Mnohé jsem se také naučil díky pochopení ředitele věznice Bruchsal pana dr. Preuskera, který mi umožnil zevrubné poznání jím řízené věznice zevnitř. Tyto kontakty by nebyly možné, kdyby naši práci nepřál tehdejší ministr spravedlnosti JUDr. Leon Richter a předsedkyně ČNR JUDr. Dagmar Burešová. Pozitivní bylo i to, že předsedou VDP se nejprve stal evangelický farář Bohdan Pivoňka, mimořádně moudrý kněz a dobrý vyjednávač. V této jeho funkci jej, po jeho jmenování hlavním kaplanem Vězeňské služby, nahradila velmi obětavá sestra Renata Balcarová z CASD. Postupem času se VDP i VDS profilovaly a vytvořily si své standardy, takže doba počátečního tápání byla úspěšně překonána. Má vděčnost patří i panu prof. Novotnému, vedoucímu katedry trestního práva PF UK, i panu docentu Jaroslavu Hálovi, psychologovi vazební věznice České Budějovice, a řadě dalších odborníků, majících chápající trpělivost s mým hledáním.

• Role vězeňského kaplana je velmi širokospektrá – kaplan si musí udržet odstup a nenechat se vmanipulovat do role služebníka – zastávce ani odsouzených, ani personálu: Mnohdy působí jako prostředník mezi těmito dvěma skupinami, z nichž velmi často obě mají svůj díl pravdy, ale málokdy je jedna z nich nositelkou pravdy celé. Dle mého názoru musí být i inspirátorem – někdy až provokatérem – změny přístupu k životu, v němž prioritně nepůjde o osobní zisk či rozkoš. Zároveň se ale nesmí stát přežvykovatelem „svatých pouček“ ani hlasatelem neomylných pravd a už vůbec ne obhájcem

učení jedné církve, dokazujícím pomýlenost ostatních. Zcela jiné podmínky má kaplan, sloužící v lehčích typech věznic čili pracující s pachateli, odsouzenými na krátkou dobu, než kaplan,

pracující s lidmi, odsouzenými na deset let až doživotí. K činnosti kaplana patří dle mého názoru i zájem, přesahující vězeňské zdi a týkající se rodinných příslušníků jeho „klientů“, což je hlavně specifickým službu v těžkých věznicích. A obsahuje to značné riziko...

• Zpověď je vždy postavena na důvěře penitenta ke zpovědníku – a ta se v prostředí, kde nikdo nikomu nevěří, získává a buduje velmi dlouho a těžce. Během mé praxe ve Věznici Valdice nikdy nikdo nezačal formální formulou „zpovídám se“, ale zpověď postupně vyplynula z pohovorů, v nichž jsem třeba po desáté poslouchal příběh o nevině dotčeného. Přitom jsme se pomalu dopracovávali k poznání pravdy o tom, co se stalo, i o penitentově vině a v závěru k oprávněnosti trestu. Dovést klienta k pravdivému pohledu na sebe a na kořeny, z nichž vyrostl čin, jehož následkem je spravedlivý trest – tak zní hlavní cíl kaplanovy práce. Bez jeho dosažení není možná cesta k nápravě, a tím ani naděje na zařazení se dotčeného mezi lidi, žijící víceméně v souladu s Desaterem – a ním i paragrafy vyjádřeným zákonem. Má zkušenost praví, že to možné je – v současné době jsem v kontaktu s více než 20 bývalými vězni, kteří déle než pět let bezproblémově žijí na svobodě. A u všech jsme začínali hledáním pravdivého přístupu k minulosti, což není možné bez důvěry ke zpovědníkovi a bez následného pokání. Součástí pokání je i účinná lítost a snaha o nápravu způsobeného zla. A i když se to nezdá, tak lze tuto podmínku pokání předložit i svého činu litujícímu pachateli vraždy. Během času se mými „klienty“ stalo i několik valdických příslušníků vězeňské služby – i oni mají své problémy. S některými z nich se stýkáme doposud...

• Během dvaceti čtyř let služby ve Věznici Valdice jsem došel k poznání, že trest smrti, který jsem předtím odmítal, tvoří součást fungujícího právního řádu. K této změně jsem došel jak při opakovaných pohovorech s řadou vězňů, odsouzených k doživotním trestům, tak při rozhovorech s oběťmi trestných činů, případně s jejich pozůstalými. Otázkou pro mne tudíž není, zda trest smrti patří do fungujícího – opakují **fungujícího** – právního řádu, ale zda je náš právní řád natolik fungující, aby vyloučil justiční vraždy. A ptám se, zda vůbec někde takový právní řád existuje... **Aleš Jaluška**

Probudil jsem se po hluboké narkóze v temném prostoru resuscitačního oddělení. Hlava netřeštila, nic mne nebolelo, opatřen různými snímači, hadičkami a obvazy, ležel jsem bez hnutí v postoperačním lůžku v očekávání, co bude dál. Vnucoval se mi dojem, že jsem mimo čas i mimo prostor. Nebyl jsem schopný odhadnout tvar, rozměry, velikost toho, čím jsem byl obklopen. Ztrácel jsem v neohraničené cizotě, v níž jsem smyslově vnímal jenom „šedou“ tmou a „neutrální“ chlad. Postavy nemocničního personálu se neslyšně pohybovaly sem a tam, jen zdálky některé pohlédly na moji postel, obklopenou přístroji, baňkami a nevím, čím vším. Tak tohle je odcizení? V hlavě se mi vynořila modlitba Páně tam, kde jsem skončil, když mě před operací v bezesný spánek uvedla narkóza „a odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům svým“. Ten verš se mi jevil jako základně důležitý, ano, to je přeci zde a nyní, na tomto místě a v této chvíli rozhodující: smíření s Bohem, s lidmi, se svým stavem. Temnota i chlad zůstaly, ale pocit samoty a cizoty odcházel.

Zápisky z nemocnice

„Nebot' tvé je království i moc...“ Ano, království Boží je i zde v nemocničním prostoru a jeho moc je i nad nemocí, jež

je předzvěstí lidské konečnosti. V cizím prostoru přicházející a odcházející neosobní postavy začaly nabývat tváře i jména. Netrvalo dlouho a mezi sestrami a lékaři, zajímajícími se o můj zdravotní stav, se objevil muž v bílém, se slovy: „**Bratře, já jsem nemocniční kaplan. Víím o vás a vyhledal jsem vás.**“

Posel Božího kralování na zemi? Úd církve, těla Kristova? At' již dáme prioritu jakémukoli teologickému označení, nebyl jsem v cizím prostoru sám, byl se mnou bratr. A pak jsme se modlili spolu. Kdykoli přišel, jako Boží děti, modlitbu Páně. Potemnělý prostor se rozjasňoval a cizota přestala být hrůznou. A jak přicházeli bratři a sestry z církve, narůstalo vědomí, že v bližním, manželce i v dětech, bratru a sestře v církvi přichází království Boží. Jeho poslem je nemocniční kaplan. Víím o vás a vyhledal jsem vás, bratře... Bohu díky za jeho osobní nasazení. Boží požehnání této instituci. Je údem těla Kristova. **ZK**

Pár slov o Aleši Jaluškovi

Narodil jsem se jako druhý syn Ludvíka a Adély Jaluškových. Tatínek byl prvorepublikovým policejním důstojníkem a přesvědčením ateista, humanista a komunista. Možná trochu nezvyklá, ale pro mne i bratra velmi šťastná kombinace: Byl to nejčestnější chlap, kterého jsem potkal – byl mi vzorem a spolu s maminkou vytvářeli harmonický pár.

Oba, bratr Lumír i já, jsme se na ně a jejich slovo mohli vždy spolehnout. Tato jistota zázemí mnoha mým pozdějším klientům chyběla... Oba nás vychovávali k zodpovědné svobodě – třeba dárky k různým příležitostem: V patnácti jsem dostal „Chválu bláznovství“ Erasma Rotterdamského a tatínek si pak o ní se mnou povídal. Jeho moudrá lidskost byla vidět z jeho reakce na má klíčová rozhodnutí: Oba, bratr i já, jsme po vyučení šli na vojenskou školu. Motivací byla snaha být jako on...

Narodil od bratra jsem velmi rychle poznal, že tudy pro mne cesta nevede, a pokoušel se dostat do civilu. Po třech letech, v roce 1968, se mi to povedlo a rok nato jsem se přihlásil na HTF.

A tatínek se mě znovu ptal po důvodech a pak řekl: „Nesouhlasím s tím stejně tak, jako s tvou vojnou, ale udělám všechno pro to, abys mohl studovat a hledat své místo v životě.“ Tehdy jsem byl přesvědčením ateista, což jsem řekl i přijímací komisi na fakultě. Její předseda, prof. Trtík, konstatoval, že mě to buďto přejde, nebo odejde. Další velkej chlap mého života. Přešlo mě to a já po svěcení v roce 1973 nastoupil

Bratr Aleš Jaluška při převzetí ocenění „Pocta hejtmana Libereckého kraje“

na svou první faru, do Tanvaldu v Jizerských horách. Tento kraj, kde se narodila má maminka, mi přirostl k srdci: Sloužil jsem nejen ve sboru v Tanvaldu a Hamrech či v nádherně domácké kapliče na Hamrskách, ale i ve vesnických chalupách. Byl jsem členem horolezeckého oddílu Slavoj Výšehrad, a protože mi to celkem lezlo, tak jsem byl nominován jako člen výpravy do sudánského Darfuru... Pro tehdejší vedení bylo nepřijatelné, aby farář vycestoval, a já tehdy potkal další velké chlapy: Zbývající členové výpravy odmítli politický diktát přijmout s tím, že jsem členem týmu, a tudíž beze mne nepojedou. Všechny vyměnit nešlo, takže jsem vyjel. A vrátil se. Tím začala expediční část mého života, končící v roce 1989 návratem z Himálaje. To už jsem byl přeložen do Lomnice nad Popelkou, byl jsem ženatý s kazatelkou Jednoty bratrské z Rovenska pod Troskami, měli jsme syna Matouše a já měl zkušenost, že i dnes existují nejen fantastičtí chlapi, ale i fantastické ženské: Hanka mi byla a je oporou ve všech akcích, ať šlo o zásahy při povodních, v zemětřesením poničené Arménii, ve Valdicích nebo při budování stacionáře Rváček, k čemuž jsem byl inspirován velmi obětavou a zapálenou učitelkou Janou Tunysovou...

Prostě: Velkých lidí oběho pohlaví, které jsem v životě potkával, byla a doposud je dlouhá řada. Patří mezi ně profesori, fotografové, horolezci, duchovní různých církví i tzv. prostí lidé z Tanvaldska či z Lomnice... Jméno Hospodinovo budiž pochváleno za každého z nich!

Teologická konference

Srdečně zveme všechny duchovní i laiky na teologickou konferenci s tématem Identita Církve československé husitské, kterou pro vás pořádá CČSH ve spolupráci s Husitskou teologickou fakultou UK. Ve čtvrtek 19. listopadu od 9.30 do 16 h v budově HTF UK (Pacovská 4, Praha 4). V dopoledním bloku se budeme věnovat tématu teologické identity obecně a následně v menších diskusních skupinkách konkrétněji dle tematického rozdě-

lení: identita v nauce, identita v liturgickém projevu a identita v duchovní správě a péči. Po společném obědě bude následovat plenární zasedání, výstupy z diskusí a formulace závěrů konference. Účast přislíbila paní děkanka HTF UK doc. Kamila Veverka, br. patriarcha dr. Tomáš Butta a další vyučující, zejména prof. Zdeněk Kučera, doc. Jiří Vogel a dr. Pavel Kolář. **Konferenční poplatek 100 Kč bude splatný na místě u registrace a zahrnuje občerstvení včetně oběda.**

Zdeněk Kučera, Kristýna Mlýnková

Přijďte do Many na Husa

19. listopadu od 19.30 hodin proběhne ve vršovickém divadle Mana poslední letošní představení dramatu Jan Hus od J. K. Tyla. Režii má Bohumil Gondík a představení je provedeno souborem herců ochotnických divadel Sokolu Praha a Bozděch Vršovice. Drama je dobovou variací na téma svobody a demokracie. Bylo poprvé uvedeno v Praze ve Stavovském divadle v revolučním roce 1848, následně bylo v době Bachova absolutismu zakázáno. Základem děje je neustále se prohlubující konflikt Mistra Jana Husa a jeho stoupenců s církevní mocí, který nakonec vede k jeho záhubě. Druhý plán „prostého lidu“ tvoří konflikt konzervativního měšťana

Šembery s manželkou Hátou, Husovou stoupenkyní a velkou vlastenkou. Tylovi nešlo o historickou přesnost, nýbrž spíš o aktuálnost.

Režisér Bohumil Gondík se věnoval amatérskému filmu, ale především amatérskému divadlu. Svoji režijní působnost spojil především se Sokolovem a s Pyšely. Je otcem z médií známých sourozenců Dalibora a Adély Gondíkových. Za inscenaci Malované na skle získal pro pyšelský soubor pozvání z Národní přehlídky sokolských ochotnických divadel do kulturního programu XIV. Vsesokolského sletu v Praze v červenci 2006.

V témže roce byl Bohumilu Gondíkovi udělen na návrh České obce sokolské Zlatý odznak J. K. Tyla za zásluhy o sokolské divadlo.

*V lebni
skořápkově dutině ořechů
je ukryt mozek podzimu.
Podoben jádru člověka.*

Vršovické divadlo MANA uvádí

večer poezie a hudby

stáčení podzimu

účinkují Josef Somr, Alois Volkman

Moskevská 967/34, Praha 10 - Vršovice,

www.vrsovickedivadlo.cz